20/8/30

GLASBENA MATICA

V LJUBLJANI

Narodna in univerzitetna knjižnica
LJUBLJANA

Člani Orkestralnega društva Glasbene Matice ob 10letnici.

Ob desetletnici delovanja Orkestralnega društva Glasbene Matice

1919/20 do 1929/30.

V predvojni in vojni dobi smo se morali za izvajanje orkestralnih del posluževati izključno le vojaških godb, ki se, dasi večkrat prav dobre, vsled vsestranske uporabe vendar niso mogle posvečati z zaželeno vnemo gojitvi simfonične glasbe. Ko je kasneje dobilo gledališče lasten orkester, je bilo v tem oziru nekoliko bolje, vendar pa prihaja gledališki orkester vsled prezaposlenosti v operi za koncertno glasbo le malo v poštev. Ker je vzdrževanje popolnega orkestra zvezano z ogromnimi stroški — to izkušnjo smo imeli že z dokaj nepopolno slovensko filharmonijo —, je naša glasbena javnost z veseljem pozdravila lasten orkester — Orkestralno društvo, ki se je ustanovilo pod okriljem Glasbene Matice na pobudo sedanjega predsednika in prvega društvenega dirigenta. Prvi koncert se je vršil dne 9. decembra 1919. V koncertni sezoni 1929/30 praznujemo tedaj

prvo desetletnico

javnega koncertnega delovanja društva. Ta pomembni dogodek v domačem kulturnem življenju proslavi Orkestralno društvo

s slavnostnim koncertom.

Društvo, čigar člani so po štatutu obenem člani Glasbene Matice in Filharmonične družbe, ima namen gojiti resno simfonično glasbo, kakor goji že skoro 40 let tudi v inozemstvu prosluli zbor Glasbene Matice vokalno glasbo.

Orkestralno društvo budi z oživljanjem simfoničnih umotvorov smisel in zanimanje za instrumentalno glasbo, vzgaja občinstvo do višjega spoznavanja in umevanja te najvišje in najbogatejše glasbene panoge. Sodelovanje v društvu pa je obenem za člane tudi sistematično vežbanje za igranje v komorni glasbi in tehnično izpopolnjevanje v orkestralni igri.

Orkestralno društvo ni bilo ustanovljeno kot zajednica poklicnih glasbenikov, temveč kot društvo prijateljev glasbe, ki iz idealizma in ljubezni do glasbe posvečajo prosti čas povzdigi domače glasbene kulture.

Z neumornim prizadevanjem svojih dirigentov in članov kaže orkester tendenco krepkega razvoja in njegovi dovršeni koncerti v večjem slogu so postali v Ljubljani dogodki prve vrste. S svojimi koncerti je želo društvo v teku 10letnega delovanja dokaj častnih uspehov.

Društvena koncertna knjiga izkazuje do danes

20 samostojnih,

sijajno uspelih koncertov in 17 drugih koncertnih prireditev, na katerih je izvajal orkester poleg lepega števila domačih del tudi veliko največjih in najpomembnejših skladb svetovne literature (glej seznam).

Kdor je pazno motril naše dosedanje delo, mora odkrito priznati, da je v prvem desetletju šla

naša pot navzgor,

da se nismo strašili ne pretečih ovir, ne ogromnih žrtev.

Zavedamo se, da smo še daleč od zaželenega cilja, a v nadi, da nas bodo podpirali pri naših kulturnih stremljenjih merodajni činitelji in najširši krog ljubiteljev glasbe z nasveti in naklonili, hočemo zastaviti vse svoje sile, da se v svojem delovanju povzpnemo više in više.

V ponedeljek, dne 10. marca 1930.
ob 20. uri se vrši v Unionski dvorani

ob desetletnici obstoja
Orkestralnega društva Glasbene Matice

pod pokroviteljstvom gospe Gabrijele Sernečeve,
soproge bana dravske banovine,

jubilejni simfonični koncert

Koncert izvaja orkester, sestoječ iz članov Orkestralnega društva, gojencev državnega konservatorija, opernega orkestra in godbenikov muzike dravske divizijske oblasti.

Solist: klavirski virtuoz *Ivan Noč*. Dirigent: *L. M. Škerjanc*.

SPORED:

Uvodoma predava g. dr. *M. Rupel* o skladateljih in skladbah sporeda.

1. *César Franck:* Simfonija.
   a) Lento-Allegro non troppo,
   b) Allegretto,
   c) Allegro non troppo.
2. *Lucijan M. Škerjanc:* Preludij in Scherzo.
3. *Franc Liszt:* Klavirski koncert v es-duru s spremljevanjem orkestra.

Točki 1. in 2. se izvajata v Ljubljani prvič.

Narodna in univerzitetna knjižnica
LJUBLJANA

César Franck

(1822—1890)

Znameniti belgijski glasbenik C. Franck je živel od mladih let do smrti kot organist in profesor konservatorija v Parizu. S svojimi deli je zarezal globoko brazdo v zgodovino francoske glasbe. Njegov učenec Vincent d'Indy pravi, da se je simfonična umetnost v Franciji pričela razvijati šele s šolo C. Francka.

Francka odlikuje zdrava melodična invencija, plastična tvorba tem, smisel za živahne in fino odtehtane barve zvoka, za blagoglasno, na hromatiki slonečo harmonijo in za široko linijo glasbenega oblikovanja.

Simfonija v d-molu je nastala par let pred mojstrovo smrtjo. Po ustroju in tematični razpredelbi spada med «ciklična» dela.

Uvodni takti prvega stavka prinašajo v lento-tempu glavni tema v violah, violončelih in basih. Nato prevzamejo tema godala v hitrejšem tempu, vendar se kmalu umirijo in preidejo malo terco višje v začetni Lento. Spet nato prevlada Allegro, najprej v f-molu, nato v f-duru. V zadnjem tonovem načinu začujemo mehki, nežno pevni tema v violinah in lesenih pihalih. Elementi obeh tem se združijo in ponavljajo v različni predelavi. Po kratkem lento-medstavku, v katerem prevzamejo začetni tema kanonično trobila, nastopi repriza (ponovitev). Stavek se konča grandiozno s polnozvočnim pričetnim motivom na jasnem d-durovem trizvoku.

Drugi stavek združuje počasni in scherzo-stavek. Po kratkem uvodu harfe in godal prinese angleški rog, podpiran z godali, svežo, rapsodično melodijo. Odgovarjata mu rog in klarinet, ovita z melodičnimi arabeskami viol in violončelov. V vmesnem Andante-stavku vodi I. violina ob diskretni, zibajoči spremljavi ostalih godal. Polnozvočne, na orgle spominjajoče epizode v pihalih privedejo stavek, ki je v kompozicijskem smislu velik umotvor, do nežnega zaključka.

V finalu se pojavljajo po «cikličnem zakonu» motivi obeh prejšnjih stavkov. Začetni krepki tema v fagotih in violončelih uvaja širokopotezen tutti v močnem zaletu.

Stranski tema je poverjen pihalom in trobilom, godala ga nadaljujejo. V posameznih instrumentalnih skupinah začujemo motive in temata prvega in drugega stavka v bleščeči obdelavi. Dolgo izpeljavo obkroža glavni motiv iz Allegretta. Sklep prevzame končno triumfalno glavni tema zaključnega stavka kanonično.

L. M. Škerjanc

je rojen leta 1900. Študiral je v Ljubljani in po končanih gimnazijskih študijah na konservatorijih v Pragi in na Dunaju. Uglasbil je znatno število samospevov s spremljevanjem klavirja, tri godalne kvartete in več orkestralnih del, med njimi scenično glasbo k Molièreovemu «Žlahtnemu meščanu», uverturo «Mlada Breda», «Grottesco», «Largo» in druge. Njegov «Preludij in Scherzo», ki je na današnjem sporedu, je bil prvič izvajan na Festivalu jugoslovanske instrumentalne glasbe v Pragi dne 6. novembra 1927. pod naslovom «Koncert» in je dosegel velik uspeh. Tedanja glasbena poročila pravijo, da je prvi stavek (preludij) tehnično zanimiva kompozicija sodobnega glasbenega sloga, ki je vzbudila presenečenje in bila aplavdirana osobito z levega naprednega kota dvorane, kjer je bila zbrana mladina, medtem ko je drugi stavek, «Scherzo», zgrajen na celotonski skali, živ in originalen v ritmiki, temperamenten v izrazu in briljantno instrumentiran, vžgal splošno.

Franc Liszt

(1811—1886)

Za časa bivanja v Weimaru, okoli leta 1849., je Liszt napisal dva koncerta za klavir. Tu so prvič proizvajali dne 16. februarja 1851. koncert v es-duru pod vodstvom Berlioz-a. Ta koncert je posvečen Litolffu; izšel je leta 1857. Hans v. Bülow ga je v novembru 1855. igral v Berlinu pod Lisztovo taktirko. V koncertu, čigar klavirski part zahteva ogromne pianistične virtuoznosti, je dodelil Liszt razmeroma enako vlogo solistu in spremljajočemu orkestru. Često so posamezna temata tako izvedena, da se pianist s svojim spremljevalcem strne v popolno enoto. Koncert vsebuje tri stavke: a) Allegro, b) Quasi adagio in c) Allegro vivace, ki pa se izvajajo neprekinjeno.

Kronika
Orkestralnega društva Glasbene Matice

Dirigenti
Orkestralnega društva Glasbene Matice
od leta 1919. do danes:

Karol Jeraj (1919—1923)
Josip Michl (1923—1924)
L. M. Škerjanc (1924—1925)
Emil Adamič (1925—1926)
Emil Adamič in L. M. Škerjanc skupno (1926—1928)
L. M. Škerjanc (od 1928. dalje)

Predsednik
Orkestralnega društva Glasbene Matice
od leta 1919. do danes:

Dr. Ivan Karlin

Ustanovni člani
Orkestralnega društva Glasbene Matice:

Ivan Jelačin ml., predsednik zbornice TOI.
Ivan Rozman, tovarnar
Avgust Praprotnik, ravnatelj
Andrej Šarabon, veletrgovec
Franc Golob, tovarnar
Joso Gorec, trgovec
Alojzij Lilleg, trgovec

Sodelujoči člani
Orkestralnega društva Glasbene Matice
v sezoni 1929/30:

Bajde Oton
Dermelj Albin
Dev Aleksander, ing.
Dorfer Robert
Fatur Anton
Grošičar Milan
Gšpan Julij
Hočevar Slavko
Hoffmann Emil, ing.
Humek Jelena
Humek Štefanija
Ivančič Avgust
Jerončič Leopold
Karlin Ivan, dr.
Karlin Mirko, dr.
Koželj Slavko
Krek Leon
Lexander Josip
Pertot August
Petrič Hinko, ing.
Pfeifer Leon
Planinšek Karl, ing.
Platner Josip, ing.
Pompe Janko, dr.
Pompe Leon, dr.
Pompe Rihard
Poženel Emilija
Prinčič Vladimir
Puppis Karel
Rupel Mirko, dr.
Rueh Branko
Rumpret Maks
Röthl Božidar
Sever Stanko
Šantel Saša
Šantel Voja
Šivic Pavel
Širca Ernest
Tominšek Gojmir, dr.
Vrančič Henrik, ing.
Vrtačnik Maks
Zajc Drago
Zajc Žarko
Žebre Demeter

Dr. Ivan Karlin
predsednik Orkestralnega društva Glasbene Matice.

L. M. Škerjanc
dirigent Orkestralnega društva Glasbene Matice.

Člani
Orkestralnega društva Glasbene Matice,

ki so sodelovali v letih 1919—1929:

Bajc Oton
Bajda Ivan
Birsa Josip, dr.
Brnobič Josip
Crlenjak Milan
Cvirn Otmar
Čerček Srečko
Črnigoj Jaroslav, ing.
Dežela Mirko
Erzin Josip
Faganelj Grozdan
Franko Dušan
Franko Igor, dr.
Golob Andrejko
Grafenauer Ivan, dr.
Gregorc Ivan
Gröbming Adolf
Hafner Janko, dr.
Hafner Milan
Hartmann Gvido
Hartmann Kamil
Hofbauer Hugon
Hribar Mirko, dr.
Hribar Zoran
Hribar Evgen
Hronek Ivan
Hrovath Herman, ing.
Humek Vera
Jeraj Vida
Jermol Albert
Jurkovič Slavomir
Kac Leon, dr.
Karlin Pavel, dr.
Kernc Leopold
Klanjčar Jože
Kononenko Aleksij
Koprivc Minka
Koritzky Janko
Korun Jela
König Robert
Kržan Fran, dr.
Lenarčič Janko
Leskovic Bogomir
Leskovic Franc, dr.
Leskovic Stanko, dr.
Likar Miha
Lindtner Viktor
Lindtner Vojteh
Lubec Milko, dr. †
Logar Miroslav
Markež Franjo
Matelič Alojz
Medved Ivo
Mihelčič Franc
Muser Josip
Mühleisen Erik, dr.
Mühleisen Erik
Mühleisen Artur
Nachtigall Milan
Najžer Zlato
Neuberger Mavricij, dr.
Novšak Vinko
Obereigner Miloš, ing.
Pajk Josip
Paulus Rudolf
Petrič Cedrik, ing.
Pogačnik Mihael
Pokovec Anton
Pokovec Štefan
Poljak Josip

Poljanec Franc
Poljanec Pavel
Poljanec Taras
Poženel Lidvina
Pritekelj Alojzij
Prosenc Radovan
Recelj Alojzij
Rems Maks
Rožanec Mihael
Rupel Karel
Sajovic Stanko, dr.
Sancin Ivan
Schreiner Vladimir
Smolik Fran, ing.
Stanič Franjo
Strniša Leon
Stojec Rajko
Svetlin Jože
Šivic Silvester
Škerlj Božo, dr.
Šulc Josip
Šušteršič Vinko
Švikaršič Zdravko
Tornič Filip
Trnkoczy Dalibor
Trost Franc
Trost Ivan
Ukmar Vilko
Uršič Pavla
Venedig Henrik
Vindiš Josip
Virant Anton
Vrščaj Borut
Vuković Klement
Zavodnik Vladimir
Zelenko Fran, ing.
Zidarič Joso
Zupančič Josip
Žabkar Viktor

Koncerti
Orkestralnega društva Glasbene Matice izven Ljubljane.

Večino koncertov je društvo priredilo v unionski, odnosno filharmonični dvorani v Ljubljani, dva v Radio-Ljubljana, po enega na Viču (1921), v Trbovljah, v Krškem, v Tržiču (vse 1926), v Zagorju ob Savi, v Murski Soboti in v Ljutomeru (1927).

Kot solisti so na društvenih koncertih nastopili:

Viljem Kopta, bivši profesor konservatorija v Petrogradu (oboa), l. 1919.
Marija Schweiger-Šmalc, prof. drž. konservatorija v Ljubljani (klavir), l. 1920.
Vilma de Thierry-Kavčnik, operna pevka v Ljubljani, l. 1920.
Rihard Zika, koncertni mojster, l. 1921.
Josip Drvota, operni pevec v Ljubljani, l. 1921.
Ivan Trost, prof. drž. konservatorija v Ljubljani, l. 1922.
Ivan Levar, operni pevec v Ljubljani, l. 1922.
Karel Rupel, gojenec drž. konservatorija v Ljubljani, 1927.
Anton Trost, klavirski virtuoz, Dunaj, l. 1928.
Stanko Premrl, ravnatelj stolnega kora v Ljubljani, l. 1928.
Leon Pfeifer, gojenec drž. konservatorija v Ljubljani, 1928.
Avgust Pertot, učitelj Glasbene Matice v Ljubljani, l. 1928.
Andulka Dubravska, članica opernega orkestra v Ljubljani, l. 1929.
Pavel Šivic, gojenec drž. konservatorija v Ljubljani, l. 1929.
Marjan Lipovšek, gojenec drž. konservatorija v Ljubljani, l. 1929.
Marjan Rus, gojenec drž. konservatorija v Ljubljani, l. 1929.

Domača dela, ki jih je izvajalo Orkestralno društvo Glasbene Matice

na svojih koncertih v letih 1919—1929:

Emil Adamič:	Tatarski ples iz «Tatarske suite» (1922)
	Mož z medvedom iz suite «Iz moje mladosti» (1922)
	Scherzo (Potrkan ples) (1922 in 1927)
	Ljubljanski akvareli (suita) (1928)
	Turkestanske ljubavne pesmi (1927)
St. Binički:	Uvertura k Vojnovićevi drami «Ekvinokcij» (1922)
B. Ipavic:	Serenada (1922)
K. Jeraj:	Lepa Vida, melodram (1922)
P. Krstić:	Rondo iz godalne suite (1922)
A. Lajovic:	Adagio (1922)
	Sanjarija (1926)
	Caprice (1929)
I. Mihevc:	Predigra k operi «Planeti» (1926 in 1927)
St. Premrl:	Božična suita (1922)
	Allegro za godala (1921)
S. Šantel:	Mala suita za veliki orkester (1926)
	Suita za godalni orkester (1929)
L. M. Škerjanc:	Grottesca (1920)
	Simfonični stavek v e-duru (1920)
	Suita «Žlahtni meščan» (1922 in 1927)
	Gavota in pastorale iz «Cyrano de Bergerac» (1926)
	Uvertura «Mlada Breda» (1927)
	Plesni motiv (1929)

Dela svetovne literature, ki jih je izvajalo Orkestralno društvo Glasbene Matice

na koncertih v letih 1919—1929:

Simfonije:

Čajkovskij P.:	6. (tragična) simfonija (1920)
Berlioz H.:	Fantastična simfonija (1922)
Beethoven L. v.:	1. simfonija (1927)
	3. simfonija (1921)
	7. simfonija (1925)
Borodin A.:	1. simfonija (1926)
	2. simfonija (1929)
Locatelli A.:	Lamento iz žalostne simfonije (1928)
Mahler G.:	Adagietto iz 5. simfonije (1929)

Koncerti:

Bach J. S.:	Brandenburški koncert št. 3 (1928)
Corelli:	Concerto grosso št. 8 (1928)
dall'Abaco:	Cerkveni koncert št. 9 (1928)
Dvořák A.:	Violinski koncert (1921)
Grieg E.:	Klavirski koncert (1920)
Händel G. F.:	Concerto grosso št. 6 (1925)
Rahmaninov A.:	2. klavirski koncert (1928)
Rameau J. P.:	Koncert za klavir in godalni orkester (1929)

Uverture:

Berlioz H.:	Rimski karneval (1920)
Beethoven L. v.:	Coriolan (1925)
	Egmont (1927)
Glinka M.:	Kamarinskaja (1926)
Schubert F.:	Uvertura v italijanskem slogu (1928)

Suite in druge skladbe:

Beethoven L. v.:	Fuga iz godalnega kvarteta, op. 59, št. 3 (1922)
Boccherini L.:	Menuet (1919)

Borodin A.:	Polovski plesi (1925)
Bossi E.:	Intermezzi Goldoniani (1929)
Čajkovskij P.:	Serenada (1920, 1926 in 1929)
	Casse noisette (1926)
	Elegija (1919)
Debussy Cl.:	Danse sacrée et danse profane (1924)
	Petite Suite (1925)
	Children's Corner (1926)
Dvořák A.:	Serenada (1919)
	Valček št. 2 in št. 4 (1926 in 1928)
Grainger P.:	Mock Moris (1928 in 1929)
Grieg E.:	Vdanostna koračnica (1927)
	Srčne rane, Zadnja pomlad, Norveška, Večer na gori, Ob zibeli (1919 in 1929)
d'Indy V.:	Karadec (1924)
Janaček L.:	Suita (1928)
Honneger A.:	Pastorale d'été (1926)
Ljadow A.:	Balada (1920)
Liszt F.:	Les Préludes (1920)
Mozart W. A.:	Serenada (1929)
Nielsen P.:	Suita (1924)
Poulenc F.:	Rapsodie nègre (1929)
Rebikow A.:	Jesenski listi, Večerna zarja (1924)
Rimski-Korsakov:	Na grobu (1920)
Saint-Saëns C.:	Živalski karneval (1929)
	Potop, preludij (1922)
Schreker F.:	Intermezzo (1929)
Schubert F.:	Trije menueti (1929)
Sibelius J.:	Romanca (1920)
Stravinski I.:	Žar ptica, suita (1926 in 1928)
Suk J.:	Koral sv. Vaclava (1922)
	Serenada (1922)

GLASBENA MATICA V LJUBLJANI

V APRILU 1930

KLAVIRSKI KONCERT

IVAN NOČ

SPORED:

BACH
BEETHOVEN
CHOPIN
TAJČEVIĆ
ALBENIZ
SCHUBERT

Natisnila Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani
(predstavnik Miroslav Ambrožič)

zbirka A. PERTOT